

12 03 2012

22 Nr. 110

AVIZ

la proiectul de hotărîre pentru completarea Hotărîrii
pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor
nr.1531-XII din 22.06.1993

(nr.190 din 30.01.2012)

Direcția juridică a examinat proiectul de hotărîre sus-menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și comunică.

I. Proiectul este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Mihail Mocan, în conformitate cu art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

La 20 mai 2007 a avut loc deschiderea oficială a Complexului comemorativ „Feciorilor Patriei – Sfîntă Amintire”. Din conținutul notei informative, conchidem că, pînă în prezent acest monument nu a fost luat la balanță nici de către autoritățile locale, nici de autoritățile centrale. În scopul îngrijirii Complexului dat, precum și a stopării distrugerii ulterioare a acestuia, prin prezentul proiect de hotărîre, se propune completarea Hotărîrii pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor nr.1531-XII din 22.06.1993 în vederea includerii Complexului comemorativ „Feciorilor Patriei – Sfîntă Amintire” în Registrul monumentelor Republicii Moldovei ocrotite de stat, aprobat prin Hotărîrea nr.1531-XII din 22.06.1993

Cu referire la subiectul abordat în prezentul proiect de hotărîre, ținem să menționăm că, în vederea reglementării regimului juridic general al înființării, realizării, amplasării, administrării și protejării monumentelor de for public, la 30 septembrie 2011, Parlamentul a adoptat Legea monumentelor de for public nr.192.

Conform art.2 din Legea nominalizată, prin monumente de for public se are în vedere – bunuri imobile: lucrări de artă plastică monumentală (compoziții spațial-volumetrice, monumente, busturi, plăci cu relief sculptural), troițe, cruci, construcții sau amenajări neutilitare, avînd caracter decorativ, comemorativ sau

religios, amplasare în spații publice, în zone de protecții, pe terenuri aflate în domeniul public al statului ori al unității administrativ-teritoriale, excluzându-se cele amplasate în cimitire și cele amplasate pe terenurile persoanelor fizice și juridice ce nu pot fi văzute sau vizitate liber.

Pentru a dobândi statut de monumente de for public bunurile imobile enumerate mai sus, aflate, la data intrării în vigoare a prezentei legi, în spațiile publice, pe terenuri aparținând domeniului public al statului ori al unității administrativ-teritoriale trebuie să întrunească condițiile stabilite la art.4 din Legea nr.192/2011:

a) amplasarea acestora s-a realizat în baza unei autorizații de construire emise cu respectarea reglementărilor legale în domeniul monumentelor de for public în vigoare la data amplasării;

b) existența acestora este consemnată sau atestată ca notorie, pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin publicații științifice, ghiduri turistice sau alte tipărituri avînd caracter de informare publică ori prin evidențe ale autorităților, instituțiilor și serviciilor publice.

Din cele menționate mai sus, putem conchide că Complexul comemorativ „Feciorilor Patriei – Sfîntă Amintire”, corespunde cerințelor invocate, prin urmare, constituie monument de for public, iar odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.192/2011 (18.11.2011), urma să fie luat la balanță de către autoritățile competente.

II. Referindu-ne la conținutul nemijlocit al proiectului menționăm următoarele.

1. Conform titlului prin prezentul proiect se propune completarea Hotărîrii pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor nr.1531-XII din 22.06.1993, însă de fapt completarea dată vizează conținutul Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărîrea sus-numită. Din aceste considerente propunem de a expune titlul proiectului în următoarea redacție:

“Hotărîre pentru completarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor nr.1531-XVI din 22.06.1993”.

2. În vederea respectării exigențelor stabilite la art.41 alin.(4) din Legea nr.780/2001, privind trimiterile la sursa publicării actului legislativ, propunem de a expune la art.I sursa publicării în următoarea redacție: ”(republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.98-99, art.24)”.

Tot aici, întru respectarea exigențelor art.19 din Legea nr.780/2001, în ceea ce privește utilizarea terminologiei constante în conținutul actului legislativ și în actele ce îl modifică, propunem de a substitui cuvîntul ”Capitolul” prin cuvîntul ”Compartimentul”.

3. La art.3 din Legea nr.192/2011, este prevăzut că monumentele de for public sînt clasate, în funcție de importanța sau semnificația lor, în două categorii: categoria A - monumente cu statut național de protecție; categoria B – monumente cu statut local de protecție.

Art.11 lit. c) din Legea nominalizată, stabilește că, *clasarea monumentelor de for public ține de competența Consiliului Național pentru Monumentele de For Public* care, ”este un organism științific de specialitate în domeniul monumentelor de for public, care funcționează pe lângă Ministerul Culturii” (art.10 alin.(1) din Legea nr.192/2011).

Din conținutul proiectului observăm că, autorul atribuie Complexul comemorativ „Feciorilor Patriei – Sfîntă Amintire” la categoria de monumente locale (ultima rubrică din tabel - ”L”, conform Registrului).

Totodată, la art.II din proiect este statuat că, Guvernul va prelua Complexul comemorativ „Feciorilor Patriei – Sfîntă Amintire” în proprietatea publică a statului.

Reieșind din prevederile Legii nr.192/2011, constatăm că autorul clasează Complexul, în funcție de importanța sau semnificația lui, la categoria B – monumente cu statut local de protecție.

Țiînînd cont de conținutul proiectului, precum și ale prevederilor art.6 din Legea nr.192/2011, unde este prevăzut că, **”monumentele de for public pot aparține domeniului public al statului sau al unităților administrativ teritoriale”**, constatăm o contradicție între norme.

În contextul celor expuse considerăm că, este necesar de revăzut conținutul proiectului în vederea evitării unor eventuale neclarități.

4. Conform art.9 din Legea nr.192/2011 protejarea monumentelor de for public reprezintă un sistem de măsuri cu caracter juridic, administrativ, financiar, științific și tehnic, care urmăresc cercetarea, inventarierea, clasarea, evidența, restaurarea, paza, întreținerea și punerea în valoare a monumentelor.

Este cert că, realizarea prevederilor prezentului proiect de hotărîre, implică anumite angajamente financiare, fapt ce nu a fost reflectat în conținutul notei informative.

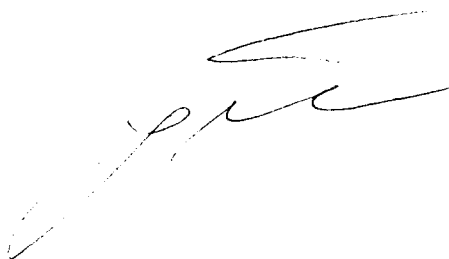
În această ordine de idei, dorim să atragem atenție la faptul că prezentul proiect de hotărîre este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un deputat în Parlament. Astfel, conform art.58 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996, proiectele de acte legislative și propunerile legislative înaintate de deputați se remit Guvernului spre avizare.

Necesitatea avizării de către Guvern a prezentului proiect de hotărîre denotă prevederile art.11 lit. c) din Legea nr.192/2011, precum și prevederile art.131 alin.(4) din Constituție, unde este statuat că ”orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern”.

În cazul, în care se decide clasarea Complexului comemorativ „Feciorilor Patriei – Sfântă Amintire” la categoria B – monumentelor cu statut local de protecție, este necesar și de decizia autorității publice locale.

Ținând cont de obiecțiile expuse, proiectul poate servi drept obiect de examinare în ședințele plenare ale Parlamentului.

Oportunitatea adoptării proiectului de lege urmează a fi decisă de către Parlament.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție

ex: E. Geru
tel: 268-482